

10e JAARGANG

NUMMER 5

MEI 1974

DAAD
EN
GEDACHTE

**orgaan gewijd aan de problemen
van de zelfstandige arbeidersstrijd**

DAAD

EN

GEENICHT

+++++
+
+ BIJ ELKE BIJZONDERE HANDELING GAAT +
+ HET DENKEN AAN HET DOEN VOORAF. +
+ BIJ HET HANDELEN VAN KLASSEN OF +
+ MASSA'S BLIJKT DE BETEKENIS VAN +
+ HET HANDELEN PAS ACHTERAF. HIER +
+ GAAT DE DAAD VOORAF AAN HET BE- +
+ GRIP. +
+
+
+++++

Handelingen die niet bij de handelingen
bij de handelingen die niet bij de handelingen

DAAD EN GEDACHTE

Orgaan gewijd aan de problemen
de zelfstandige arbeidersstrijd

GEEN VASTE ABONNEMENTSPRIJS

De uitgave zal worden bekostigd uit VRIJWILLIGE bijdragen

Red. en adm.: Corn. Outshoornstraat 1', Amsterdam - W

Postgiro 307695

D E S T R I J D B I J C H R Y S L E R
E N D E V A K B O N D U. A. W.

Het is géén toeval, dat de felste klassebotsingen in de Amerikaanse automobiellindustrie telkens weer bij Chrysler plaats vinden. De verklaring ervoor is te vinden in de omstandigheid, dat deze maatschappij, eigenlijk al sedert haar oprichting, in een moordend gevecht met haar grote concurrenten Ford en General Motors is gewikkeld. Tussen die uit de kluiten gewassen broers heeft Chrysler zich alleen maar kunnen handhaven door naar verhouding véél minder in haar technische uitrusting te investeren en daarnaast bijzonder brutale methoden van uitbuiting toe te passen.

De Chrysler Automobielfabrieken werden gesticht in 1925. Enkele jaren later fuseerde het bedrijf met de autofabriek van Dodge. Van het begin der jaren '50 af moest de onderneming met lede ogen aanzien, dat ze aan Ford en General Motors hoe langer hoe meer terrein verloor. In 1958 werd een aantal vooraanstaande leden van de Chrysler-directie van corruptie beschuldigd en tot aftreden genoopt. Het rumoer daar omheen deed het bedrijf allesbehalve goed. Op de binnenlandse, Amerikaanse, automarkt verminderde de afzet van Chrysler-automobielen.

Op de buitenlandse markt was het bedrijf al evenmin gelukkig. Het probeerde er zijn positie te versterken door het overnemen van daar gevestigde ondernemingen, zoals Rootes in Engeland en Simca in Frankrijk. Maar die keuze was allerminst gelukkig. Rootes was een kwijnende maatschappij en de situatie bij Simca was weinig beter. De kostbare aankopen van deze ondernemingen slokten nogal veel kapitaal. De financiële reserves van Chrysler werden weggezogen. Dat maakte de positie van Chrysler des te kwetsbaarder.

De arbeidsverhoudingen en werkomstandigheden bij Chrysler waren zelfs naar Amerikaanse begrippen niet al te best. Nadat John J. Ricardo de nieuwe president-directeur van Chrysler was geworden werden zij nog beduidend slechter. Hij streefde naar kostenvermindering en personeelsinkrimping. Opvoering van de produktiviteit was het enige waarin hij geïnteresseerd was. Zijn optreden was zó brutaal, dat hij de bijnaam kreeg van "de vlammenwerper". Het gevolg van dit alles was, dat in het bijzonder bij Chrysler telkens op-

nieuw de vlam in de pan sloeg.

Op 24 juli 1973 om zes uur 's morgens klonnen in de carrosserie-afdeling aan de Jefferson-Avenue in Detroit twee jonge neger-arbeiders, Isaac Shorter en Larry Carter, bovenop een schakelkast, waar zij een voedingskabel onklaar maakten. Vervolgens barricadeerden zij de deur van de kleine ruimte, die zij bezet hielden. Vijfduizend arbeiders van deze afdeling moesten stoppen met hun werk. De twee jonge negers protesteerden op deze wijze tegen het optreden van een voorman, die "hen voortdurend opjoege en die tegenover hen voortdurend blijk gaf van racisme". Hun actie echter was allerm minst het protest van twee man en er stak dan ook meer achter. Naar later bleek was er van allerlei aan vooraf gegaan: opgewonden gesprekken, kleine onderbrekingen van het werk en petitities, die weinig hadden uitgehaald. Het uitschakelen van de kabel was de laatste in een reeks van gebeurtenissen.

De bewuste voorman, Woolsey genaamd, heeft achteraf tegenover verslaggevers moeten toegeven, dat hij het er naar had gemaakt ("Detroit Free Press" van 27 juli 1973). Woolsey was een echte treiteraar. Toen hij in de bewuste afdeling werd aangesteld was het eerste wat hij deed, het verwijderen van de banken, waarop de mannen tijdens hun werk aan de rustbank zaten. Toen hij al kort daarna constateerde, dat er per werkdag negentig minuten verloren gingen door onderhoudswerkzaamheden en kleine haperingen aan de band, zorgde hij ervoor, dat de arbeiders gedurende zulke onvermijdelijke pauzes ander werk te doen kregen. Hij wist ook een middel tegen de kwaal van het absentisme: wie zich daaraan schuldig maakte ging de laan uit.

De arbeiders van de carrosseriefabriek van Chrysler hadden tot dusver van het stoppen van de band dankbaar gebruik gemaakt om een beetje op hun verhaal te komen. Tegen de methodes van Woolsey werd gemord en van de mannen maakte zich een steeds grotere ontevredenheid meester. Die ontevredenheid vormt de achtergrond van hetgeen er op 24 juli gebeurde. Woolsey was er inderdaad in geslaagd de produktiviteit zover op te voeren, dat de carrosseriefabriek draaide volgens het schema dat door de bedrijfsleiding werd nagestreefd. Maar schema of geen schema, de arbeiders namen het niet langer.

Nadat er eerst geprobeerd was om Shorter en Carter uit het schakelhuisje te krijgen waarin ze zich bevonden, en nadat die pogingen mislukt waren door het ingrijpen van grote groepen arbeiders, werden de kaderleden van de vakbond (de United Automobile Workers) erbij gehaald. Die kaderleden probeerden het tweetal over te halen uit de schakelruimte te komen. De manier waarop zij dat deden is tekenend voor de vakbeweging. Shorter vertelde later aan een verslaggever ("Detroit Free Press" van 30 juli 1973): "Ik dacht warempel dat ik directeuren van Chrysler tegenover me had". Om zijn vergissing enigszins te verklaren, voegde hij er aan toe: "U weet wel hoe die vakbondslui zijn en wat voor rol de bond speelt. Achter gesloten deuren verkopen ze onze huid. Het enige waar ze oog voor hebben, dat zijn de belangen van de maatschappij, niet die van ons.

Terwijl de nobele vakbondsvertegenwoordigers hun overredingskunsten in praktijk brachten, verzamelden zich bij het schakelhuis hoe langer hoe meer arbeiders. Hun aantal steeg tenslotte wel tot duizend, maar wisselde telkens gedurende de volle 13 uur, dat Shorter en Carter zichzelf opgesloten hielden. Op geen enkel moment waren er minder dan 250 mede-arbeiders in hun directe omgeving. De rest was dan elders, maar in de fabriek. En de collega's lieten er geen twijfel over bestaan, dat zij zich gereed hielden de twee jonge negers te beschermen.

Aan het eind van die 13 uur ging de directie door de knieën. Woolsey werd op staande voet ontslagen wegens "optreden dat indruiste tegen het personeelsbeleid"(!). Tegen Shorter en Carter werden geen maatregelen getroffen. Zij werden in triomf op de schouders rondgedragen.

Even interessant als deze strijdepisode zelf, was het commentaar dat er aan werd gewijd in de liberale "Detroit Free Press" van 30 juli 1973. In dat commentaar namelijk werd ook het standpunt van de vakbond meegedeeld en dat standpunt was:

"... de bond, die een van de zuilen vormt, waarop het bestaande stelsel rust, is van mening, dat Chrysler, door toe te geven aan de eis dat een voorman moest worden ontslagen, en dat kennelijk onder druk en tengevolge van een onofficiële en ongeregelde actie van twee individuen, zowel de onderneming zélf als de vakvereniging schade heeft berokkend."

Duidelijker kon het niet!

Wie denken mocht, dat wat hierboven beschreven is, typisch is voor het optreden van een Amerikaanse vakbond en voor de Amerikaanse vakbeweging en dat een dergelijk standpunt als door de U.A.W. werd ingenomen, nooit het standpunt zou zijn van bijvoorbeeld de Nederlandse vakbeweging, vergist zich deerlijk. Het standpunt van de U.A.W. werd kennelijk ingegeven door de opvatting, dat de bond of de centrale de enige gesprekspartner van de directie of het bedrijfsleven is en behoort te zijn en dat die situatie ondermijnd kan worden indien er regelrecht tijdens een wilde actie met de arbeiders wordt gepraat. De Nederlandse vakbeweging denkt er niet anders over. Toen in het jaar 1960 het toenmalige kabinet van prof. dr. J. de Quay blijk gaf van zijn voornemen om direct en zonder tussenpersonen in onderhandeling te treden met het "wilde" stakingscomité van de buschauffeurs, toen steeg er in het kamp van de vakbeweging een gehuil op. Vakbondsbestuurders die tevens Kamerlid waren, protesteerden in het parlement en beschuldigden de regering van een vijandige daad jegens de vakbeweging. Premier De Quay moest haastig retireren. Van een gesprek tussen de regering en de stakende buschauffeurs is het nooit gekomen. "Wij", zo zeiden de vakbewegingsmensen, "vertegenwoordigen de chauffeurs". De chauffeurs hadden daar niets van gemerkt. Toen zij er bij de bonden op aandrongen, dat zij hun eisen zouden steunen en achter een actie zouden staan, gaven de heren niet thuis. Dat was juist de reden, dat de chauffeurs hun eigen boontjes moesten doppen.

Maar terug naar de Verenigde Staten en naar Chrysler.

Wat er op die 24e juli in de carosseriefabriek in de Jefferson Avenue gebeurd was, liet niet na de aandacht van alle Chrysler-arbeiders te trekken. Over het succes dat er behaald was werd overal in het bedrijf druk gesproken. Eén maand later kwam er een vervolg op in een tweede, eveneens in Detroit gelegen Chrysler-fabriek aan de Mack Avenue aldaar.

Het bedrijf aan de Mack Avenue ligt midden in het zwarte ghetto. Tachtig procent van de arbeiders bestaat uit negers. In totaal werken daar een 4.500 man onder uiterst slechte omstandigheden. De fabriek verkeert in vervallen staat; de machines zijn verre van modern. Het aantal bedrijfsongevallen is er ontstellend hoog. In een tijdsverloop van slechts enkele maanden werd een stanser gedood, verloor een van de arbeidsters twee vingers, werden beide benen van een reparateur verpletterd en verloor een andere arbeider zijn hele hand onder een pers. Dat alles gebeurde in een periode, waarin het arbeidstempo onophoudelijk werd opgevoerd.

Begin augustus '73 werd in dit bedrijf een aantal arbeiders ontslagen, omdat zij de produktienorm niet haalden. Eén van hen, een zekere Bill Gillbreth kwam op 14 augustus terug op het werk. Hij ging bij zijn lasapparatuur op de lopende band zitten en gaf te kennen, dat een ander het niet moest wagen om z i j n werk te doen. De produktie kwam tot stilstand.

De voorman riep de bedrijfspolitie om Gillbreth te laten verwijderen. De commandant van de bedrijfspolitie, Prince genaamd, pakte Gillbreth bij z'n nek en maakte aanstalten om hem weg te slepen. Daarop gaf een andere arbeider Prince een oplawaai met een ijzeren buis. Prince zakte hevig bloedend in elkaar. Een ander lid van de bedrijfspolitie trof weldra hetzelfde lot.

Het incident werd als een lopend vuurtje rondverteld. Van alle kanten snelden de arbeiders toe. Ze verzochten ook aan de vakbondsvertegenwoordigers in het bedrijf, of die tussenbeide wilden komen. Maar de vakbondskaderleden weigerden te bemiddelen.

Inmiddels was de politie gealarmeerd. Maar toen die verscheen was Bill Gillbreth inmiddels omringd door honderden mede-arbeiders, die er geen twijfel over lieten bestaan, dat ze bereid waren om te vechten. De gewonde Prince lag nog op de vloer en de politie kon zien hoe hij was toegetakeld. Dat maakte, dat zij er zich maar liever niet aan waagde. De politie ruimde het veld. Het werk werd niet hervat. De arbeiders staakten "met gekruiste armen". Er was sprake van een bedrijfsbezetting. De directie voelde er na dat alles weinig voor om opnieuw politie-assistentie te vragen. Ze deed het tenslotte toch, omdat de bestuurders van de U.A.W. er op aandrongen.

Woensdag 15 augustus om half elf 's morgens, toen de bedrijfsbezetting dertig uur had geduurd, verschenen er honderden agenten. Gevochten werd er dit keer niet. De politie arresteerde een aantal zogenaamde "raddraaiers" en dreef de overige arbeiders uiteen.

Niet zodra was de actie van de politie afgelopen of de vakbond belegde een vergadering, die door ongeveer 250 arbeiders werd bijgewoond. Een plaatselijk bestuurder, Joe Zappa geheten, zette het standpunt van de bond duidelijk uiteen. Hij zei onder meer:

"... vergeten jullie vooral niet, dat in de U.A.W. de leden bepaald niets zijn zonder de leiders. Zonder ons kunnen jullie niets tot stand brengen."

Toen hadden de Chrysler-arbeiders er wel hun buik vol van. Zappa werd weggefloten. Daarop werd er voorgesteld de volgende dag in staking te gaan. Dat werd goedgekeurd met algemene stemmen.

De volgende morgen, heel vroeg al brachten radio en tv reclamespots, die betaald waren door de U.A.W. De een of andere stem drong er bij de arbeiders op aan, toch vooral "normaal" aan het werk te gaan. Om vijf uur in de morgen al was de fabriek omsingeld door honderden smerissen. Bovendien waren er zo'n duizend man, die tot de "vliegende brigade" van de UAW behoorden. Ze waren gewapend met golfstokken, baseballsticks en zelfs met geweren. Ze waren gerecruteerd uit allerlei vrijgestelde kaderleden waarover een vakbond als de U.A.W. in een stad als Detroit beschikt.

Arbeiders die wilden gaan posten werden door deze vakbondsgangsters aangevallen en soms zelfs vreselijk geslagen. Een arbeider, die er ooggetuige van was geweest, vertelde:

"Het was om er beroerd van te worden om te zien hoe vijf of zes potige kerels op een minder stevig gebouwde arbeider insloegen.

Er was een vrouw, die hen wilde laten ophouden en die gaf een van die grote kerels een klap. Daarop scheurden ze haar hele bloese open. Een paar plaatselijke bestuurders keken werkeloos toe." (bericht uit het blad "News and Letters" van aug./september 1973.)

Terwijl de gevechten nog in volle gang waren praatte inspecteur Joseph Areeda, die het bevel voerde over de opgetrommelde politiekrachten, met enkele bestuurders van de UAW. "Ik ben blij, dat wij aan dezelfde kant staan", zei hij tegen hen. Zijn woorden werden afgedrukt door het blad "Fifth Estate" op 1 september '73. Er was geen enkele UAW-bestuurder, die tegen de zo verheugde politie-inspecteur zei, dat hij aan de andere kant, aan de kant van de arbeiders stond en dat de inspecteur zich vergiste.

Vermeldenswaard is ook de uitspraak van een staffunctionaris van de Chrysler-fabrieken tegenover een verslaggever:

"Die mannen (bedoeld waren de gangsters van de bond) zijn geen vakbewegings-woestelingen, het zijn staatslieden van de arbeidersbeweging".

Overigens, wat bij de Chrysler-fabriek in Mack Avenue in Detroit gebeurde, staat volstrekt niet op zichzelf. De U.A.W. maakt meer en meer van deze woeste horden gebruik. Eind 1972 bijvoorbeeld kwamen zij in actie in een bedrijf van General Motors in St. Louis, waar twintig van dit soort "staatslieden van de arbeidersbeweging" een bedrijfscomité afrosten. Bij de assemblagefabriek van Chrysler in Hamtrank waren ze, ook in de augustusmaand van 1973, eveneens actief.

Wat de staking in de fabriek aan Mack Avenue betreft, die werd gebroken. Voor hun nederlaag betaalden de arbeiders een hoge prijs. De onderneming ontsloeg iedereen die hetzij aan de bezetting had meegedaan (tenminste voor zover dat kon worden vastgesteld), iedereen die tijdens de staking gepost had en iedereen, die er alleen maar toevallig bij had staan kijken. In totaal kregen ongeveer zeventig arbeiders de zak. En aangezien de directie zich na deze nederlaag van de werkers sterk voelde, ontsloeg zij een week later ook nog Isaac Shorter, die zij als de belhamel van de actie in de fabriek aan de Jefferson Avenue beschouwde. Wat daar bereikt was, werd door het verloop van de strijd in de andere fabriek weer teniet gedaan.

Later, toen het jaar 1973 zowat ten einde liep, waren er in een van de Chrysler-fabrieken opnieuw incidenten. De manier waarop de bedrijfsleiding optrad muntte wederom uit door ruw en brutaal geweld. In de fabriek aan de Jefferson Avenue maakte de bedrijfspolitie van vuurwapens gebruik. Twee voormannen werden doodgeschoten.

Tegen het einde van het afgelopen jaar sloot de U.A.W. met de drie grote autoproducenten in de Verenigde Staten (General Motors, Ford en Chrysler) nieuwe collectieve contracten af. Tevoren hadden de arbeiders bij de bond steen en been geklaagd over het vele overwerk en de overmatig lange werkdagen. In de auto-industrie in Amerika komen werkdagen van elf uur en werkweken van zes en zelfs zeven dagen voor. De gloednieuwe Chevroletfabriek te Lordstown in Ohio kent een werkdag van elf uur. In het contract staat, dat het bedrijf de mannen alleen dan langer dan 11 uur mag laten werken, indien dat geschiedt op basis van vrijwilligheid. Maar als er geen vrijwilligers genoeg mochten zijn kunnen zij die pas kort in dienst zijn voor het overwerk worden aangewezen.

Het eerste nieuwe collectieve contract, dat eind 1973 werd afgesloten was dat met Chrysler. Het hield in, dat na een periode van negen uur het vrijwillige overwerk begon (bij een werkweek van zes dagen). Er was ook een bepaling, dat een arbeider eventueel iedere derde zaterdag verlof zou kunnen krijgen. Maar bepaald werd tevens dat Chrysler (de zo zwak staande onderneming) de bedrijfseconomische toestand van een bepaalde fabriek voor "kritiek" kon verklaren. Als dat gebeurde zou de bepaling van het overwerk na het negende uur, niet langer van kracht zijn. Er kwam nog wat fraais bij. Een arbeider kon alleen maar voor vrijwillig overwerk in aanmerking komen, indien er op zijn prestaties niets viel aan te merken. Was dat wél het geval, dan betekende dat niet dat hij daardoor van overmatig werk verlost was. Nee, dan kon hij worden aangewezen voor de zaterdag- en de zondagploeg.

Tja, die politie-inspecteur had het wel goed gezien: hijzelf en de bureaucraten van de U.A.W. staan aan dezelfde kant: aan de kant van het ondernemersdom.

=====

B O E K E N

Claire Etcherelli: "ELISE EN HET ECHTE LEVEN". Arbeiderspers, Amsterdam 1968. 268 blz.

Het verhaal van Elisa, een meisje dat opgroeide in een verarmd gezin in de provincie, speelt zich af in de jaren 1957/1958, ten tijde van de oorlog in Algerije. Sterk onder de invloed van haar broer Lucien, die er revolutionaire ideeën op nahoudt, reist ze hem na naar Parijs om daar het echte leven te vinden. Het échte leven in Parijs bestaat voor haar echter in het werken aan de lopende band in een autofabriek. Op een meesterlijke manier van schrijven laat Claire Etcherelli ons kennis maken met het afmattende en geestdodende werk aan de lopende band. Zo afmattend is het werk, dat Elise de eerste weken bij haar thuiskomst de fut niet meer heeft om zich te wassen. Het enige waaraan zij behoefte heeft is zich uit te strekken op haar bed. Het enige échte wat Elise in Parijs vindt is de liefde. Aan de lopende band maakt zij kennis met de Algerijn Arezki en langzaam groeit tussen hen de liefde. Een liefde echter, waarvan niet vrijelijk genoten kan worden, omdat "men" het niet accepteert, dat een Frans meisje een verhouding heeft met een "stinkende arabier", ook de arbeiders bij haar in de fabriek niet. Daar komt nog bij, dat Arezki ieder moment bij een razzia kan worden opgepakt.

Bij alle narigheid komt nog, dat Lucien, haar broer, naar een rusthuis buiten Parijs moet, omdat hij - door zijn manier van leven en door zijn werk in de spuiterij van de fabriek - een longaandoening heeft opgelopen.

Maar de hoop leeft. In de maand mei wordt er een grote demonstratie gehouden tegen de oorlog in Algerije, een demonstratie georganiseerd door de partij (de C.P.F.). Vol hoop en verwachting neemt Elise aan de demonstratie deel, het scepticisme van haar Algerijnse vriend Arezki negerend. Maar

als de redevoeringen zijn afgelopen en na de demonstratie de pleinen en straten weer hun gewone aanzien hebben gekregen, bekruipt haar de twijfel aan het nut van dergelijke demonstraties. Weer thuisgekomen leest ze in de krant dat Lucien is verongelukt toen hij op een gestolen bromfiets naar Parijs wilde gaan om aan de demonstratie deel te nemen. In wanhoop stuurt ze een telegram naar Arezki, dat ze hem nodig heeft. Doch Arezki verschijnt niet. Na veel zoeken en vragen komt ze aan de weet, dat hij als illegale werker der Algerijnen is gearresteerd. Arezki is ook uit haar leven verdwenen en het leven in Parijs blijkt één brok ellende te zijn.

Achter in het boek is een interview opgenomen, dat Simone de Beauvoir had met de schrijfster. Dit interview is gepubliceerd in "Le Nouvel Observateur" van 15 november 1967. Uit dat interview blijkt duidelijk, dat Claire Etcherelli haar eigen ervaringen in het boek heeft verwerkt. Wat ons bijzonder voor de schrijfster heeft ingenomen, is haar duidelijke kijk op de positie en de houding der zogenaamde "linkse" intellectuelen. Wanneer Simone de Beauvoir opmerkt, dat zij uit het boek de indruk heeft gekregen, dat zij niet zoveel met intellectuelen opheeft, dan antwoordt Claire Etcherelli:

"Dat klopt. Ik heb de indruk dat zij alle problemen menen te kunnen regelen op papier, spelenderwijs. Hun methodes zijn totaal onrealistisch en ik wantrouw ze. Voor mij zijn het mensen, die eindelijk discussiëren over abstracte zaken, in een taal die hen geheel vervreemdt van de anderen en hen de ogen doet sluiten voor vrijwel de hele harde werkelijkheid. Die mensen leven onder elkaar, in een gesloten milieu. Elke keer als ik de curriculum vitae (levensloop - D & G) las van een schrijver of een persoonlijkheid die iets bijzonders had verricht, stuitte ik bij het verder lezen tot mijn verrassing op de woorden "leraar M.O.", "Socioloog" of "Ethnoloog" of dergelijke titels, die je totaal niets zeggen als je niet thuis bent in dat soort zaken. Dan voelde ik me weer buitengesloten en zei ik tegen mezelf: 'Hoe zou ik iets van waarde tot stand kunnen brengen als ik niet een dergelijke titel heb?' Maar tegelijkertijd zag ik dat sommige intellectuelen bepaalde problemen totaal negeerden, omdat zij er niet mee geconfronteerd werden terwijl ze toch over tal van zaken, waarvan zij de draagwijdte onderschatten of overschatten, omdat zij de werkelijkheid ervan niet kenden, een afgebakende mening hadden."

Wanneer Simone de Beauvoir vraagt of ze wel eens intellectuelen heeft ontmoet, die haar hebben bedrogen, dan antwoordt Claire Etcherelli:

"Ja, twee of drie keer. En dat waren mensen die gewoonlijk het predikaat 'linkse intellectuelen' krijgen en die me veel verdriet hebben gedaan. Bij de bourgeois weet je waaraan je je hebt te houden en maak je jezelf geen illusies. Maar van intellectuelen verwacht je iets! Ik verwachtte, dat ze me zouden begrijpen en zich voor me open zouden stellen. Maar ze hebben me juist de afstand, die er tussen hen en mij bestond, scherper doen voelen, zodat ik me nog meer terugtrok en tegen mezelf zei: 'We leven dus inderdaad in een wereld van klassen; ik zit opgesloten in mijn eigen klasse en ik kom er nooit meer uit.'"

Ten opzichte van de houding der intellectuelen tijdens de Algerijnse oorlog, verklaarde Claire Etcherelli, dat ze vaak standpunten innamen, die

van moed getuigden, doch dat ze zich afvroeg of het niet "louter intellectuele" standpunten waren en "of die mensen bereid zouden zijn iets méér te doen dan het afleggen van verklaringen".

We weten niet of Claire Etcherelli nog meer boeken heeft geschreven dan "Elise en het echte leven". Mochten we echter ooit nog eens een boek van haar zien liggen, dan zullen we er met hongerige ogen naar grijpen. De prijs van het boek is ons helaas onbekend. Men informere er zelf naar. Voor zo'n boek kan de prijs echter niet gauw teveel zijn.

- o -

Steeff Davidson: "STEMMEN UIT DE EEUWIGE JACHTVELDEN". Tango, Leiden 1973. 140 blz. Prijs f 14,90.

Een ieder die zich interesseert voor het lot van de Noord-Amerikaanse indianen, zal met vreugde dit door Steeff Davidson samengestelde boekje begroeten. Inderdaad: "samengestelde", want het boekje bevat niets anders dan uitspraken, verklaringen en toespraken van indianen. En niet alleen van de hedendaagse indianen, maar van de vroegste tijd af. De eerste uitspraak in het boekje is uit 1642 van een Narragansett-indiaan, die een andere indiaan op Long Island bezocht om hem over te halen samen met zijn stam de Engelsen te bevechten. Het laatst is in het boek opgenomen een brief, die de PIT RIVER STAMRAAD op 28 juli 1973 stuurde aan de president van de Verenigde Staten. Daar tussenin vindt men vele en vele uitspraken van diverse indianen. Uitspraken, die je vaak ontroeren door hun eenvoud en oprechtheid en die je nog meer de "beschaving" doen vervloeken, die deze indianenstammen heeft uitgeroeid.

Het boekje bevat niets anders dan de stemmen der indianen. De samensteller heeft zich onthouden van commentaar. We kunnen hem daar slechts dankbaar voor zijn. Commentaar zou hier niet alleen overbodig zijn geweest, doch zou zelfs storend hebben gewerkt.

Naast de vele uitspraken en verklaringen der indianen is er in het boekje ook een grote hoeveelheid foto's opgenomen. En helaas, de foto's zijn overwegend van slechte kwaliteit. Wellicht dat de uitgever van het werkje daar niets aan kon doen omdat er geen betere voorhanden waren. Wel echter was het hem mogelijk geweest de foto's van verklarende teksten te voorzien. Dit te hebben nagelaten is een grote misser.

Toch hebben we het werkje dankbaar naast onze andere boeken over de Noord-Amerikaanse indianen gezet.

=====

M E D E D E L I N G

In één der vakantiemaanden, hetzij juli of augustus, zullen de lezers geen normaal nummer van "Daad en Gedachte" ontvangen, doch een gedichtenbundel. De bundel kost door zijn omvang en verzorging meer geld dan een nummer van "Daad en Gedachte". Bij het overmaken van een bijdrage houde men daar rekening mee s.v.p.

E E N C O N F E R E N T I E A A N D E K A N A A L K U S T
O F : D E G R O E P E N Z I J N O N B E L A N G R I J K

Het is de laatste jaren zo'n beetje een traditie geworden, dat vertegenwoordigers van groepen uit diverse landen, die zich stuk voor stuk bezighouden met de problemen van de zelfstandige arbeidersstrijd, elkaar ontmoeten in Boulogne-sur-Mer aan de Franse kanaalkust om er onderling ervaringen en standpunten uit te wisselen. Wij hebben over deze conferenties in "Daad en Gedachte" al enkele keren mededelingen gedaan. In 1972 - het jaar dat de klassenstrijd vooral in Groot-Brittannië buitengewoon fel woedde - werden twee bijeenkomsten gehouden: één omstreeks Pasen en één in het begin van de zomer. In 1973 was er een dergelijke conferentie in september. De inmiddels achter ons liggende paasdagen van 1974 is er tussen de bedoelde groepen in Boulogne opnieuw levendig gediscussieerd.

Hoewel uiteraard iedere keer de zelfstandige strijdvormen van de werkers in het middelpunt der belangstelling stonden, lagen de accenten toch niet iedere keer gelijk. In 1972 en ook nog in de herfst van 1973 hingen de aanwezigen vooral aan de lippen van de Engelse kameraden, die uitvoerig schetsten, wat er zich aan gene zijde van het Nauw van Calais wel allemaal afspeelde. De jongste bijeenkomst droeg een wat ander karakter. Er was minder informatie - hoewel ook die uiteraard niet ontbrak - en meer fundamentele discussie.

Het hoofdthema van de conferentie was ditmaal vooral de vraag: hoe dienen groepen als die welke in Boulogne-sur-Mer vertegenwoordigd waren, nu feitelijk te worden beschouwd?

Wat uit de besprekingen naar voren kwam was, dat de meeste deelnemers aan de gedachtenwisselingen daarover wel een min of meer gelijke opinie hadden. Een uitzondering slechts vormden twee leden van de Australische Self-Management Group uit Brisbane 1), die duidelijk anders dachten dan de meeste overigen en wier opvattingen door die overigen als min of meer activistisch, idealistisch en voluntaristisch werden gekarakteriseerd. Aan de Australische kameraden was een dergelijke karakteristiek niet erg duidelijk en dat was dan weer iets, wat "de overigen" allerm minst verbaasde. Als één ding duidelijk werd daar in Boulogne de afgelopen paasdagen, dan wel dit, dat de aanwezige Australiërs een geheel andere "taal" spraken dan de rest van de aanwezigen: Engelsen, Fransen, Belgen, een Nederlandse kameraad van "Daad en Gedachte", een Duitse makker van "Schwarze Protokolle" en een uit Zweden gekomen kameraad.

Twee Franse woordvoerders, de oudste der aanwezige Engelsen en de Nederlander legden er ieder op hun wijze bijzonder sterk de nadruk op, dat hun groepen - en andere soortgelijke groepen als de hunne - n i e t met de zelfstandige beweging van de arbeiders zelf gelijkgesteld kunnen worden.

"De oude arbeidersbeweging" - aldus zowel een Franse als een Engelse kameraad - "hoort tot een verleden tijd, ook al is zij nog niet overleden en ook al kleeft haar nog steeds een zekere mythe aan. De nieuwe beweging van de arbeiders ligt nog in de windselen, misschien is zij zelfs nog niet meer dan een embryo. De problemen van die nieuwe arbeidersbeweging kunnen uitsluitend door de strijd van de arbeiders zélf worden opgelost en zullen ook

1) Zie "Daad en Gedachte" nummer 2 van februari 1974.

slechts worden opgelost naarmate zich de zelfstandige strijd ontwikkelt.

"Dat de groepen geroepen zouden zijn die problemen op te lossen", aldus deze beide sprekers, "de gedachte zelfs maar dat zij daartoe in staat zouden zijn, is niet slechts een belachelijkheid, maar een groep die er een dergelijke mening op na zou houden, maakt zich aan een grove aanmatiging schuldig."

"Groepen als de onze", aldus met name de Franse kameraad, "die zowel van de noodzaak als van de onvermijdelijke ontwikkeling naar een nieuwe arbeidersbeweging overtuigd zijn, moeten beseffen, dat het bij de nieuwe arbeidersbeweging minder om een traditionele "beweging" dan wel om "bewegingen" in de zin van acties gaat en dat aan de groepen een uiterst grote bescheidenheid past. Niet zij voeren de klassenstrijd, dat doen de arbeiders en de groepen hebben géén kant en klare recepten, maar kunnen slechts duidelijk maken, dat alle vragen, die in verband met de klassenstrijd rijzen alleen maar door de arbeiders zélf kunnen worden beantwoord en opgelost."

Waar de meeste deelnemers aan de conferentie het óók over eens waren, dat was de betrekkelijkheid van het eigen groepswork.

"Wie er", zo zei een van de jongere Britse makkers, "vooral op uit is om ten koste van alles de groepen in leven te houden, die loopt heel sterk het gevaar, dat hij de organisatorische belangen van zo'n groep, de organisatie op zichzelf, belangrijker gaat vinden dan de arbeidersstrijd.

Met deze opmerking werd ingehaakt op een eerder ter conferentie uitgesproken gedachte, dat groepen als de daar vertegenwoordigde, telkens wel tegronde zullen gaan en telkens wel weer in andere vorm opnieuw zullen ontstaan. De ervaringen met de - inmiddels overleden - Franse groep ICO, in één der vorige nummers van "Daad en Gedachte" besproken, dienden ter illustratie van die opvatting. Het was de conferentiedeelnemers ook duidelijk, dat de moeilijkheden van deze Franse groep, zo goed als gesignaleerde moeilijkheden binnen de nog altijd bestaande Engelse groep "Solidarity", te verklaren vielen uit het bijzondere karakter van de huidige tijd, waarin de oude beweging haar greep op de arbeiders aan het verliezen is, de nieuwe beweging der arbeiders zélf zich echter nog maar heel vaag aftekent.

Het door een van de aanwezigen geuite vermoeden, dat de groepen mogelijk allemaal verdwijnen zullen wanneer de nieuwe beweging der arbeiders eenmaal 'n veel duidelijker vorm en gestalte gaat aannemen, werd door de meeste vrienden gedeeld.

Een van de Engelse sprekers verklaarde, dat naar zijn overtuiging de nieuwe beweging der arbeiders slechts goed begrepen kon worden door mensen die bereid zijn hun opvattingen voortdurend te herzien. "Want", zo zei hij, "wie tot een dergelijke herziening niet bereid is, lijkt op iemand, die door een verkeerde bril kijkt. Hij begrijpt niets van de antwoorden, die door de arbeiders in de praktijk worden gegeven en hij ziet die praktijk ook niet. Hem ontgaat daardoor het antwoord op tal van zaken, die ons nu nog onduidelijk zijn en ons ook niet anders dan onduidelijk kunnen zijn!"

Uit al dit soort van gesprekken kwam bovenal één gedachte sterk naar voren. Zij werd door enkele sprekers als volgt geformuleerd:

"Als wij het er over eens zijn dat er sprake is van een ontwikkeling in de richting van een totaal nieuwe arbeidersbeweging (in de zin van een beweging der arbeiders zélf!) dan kunnen wij het ook niet anders zien dan dat een dergelijke ontwikkeling haar invloed ook op groepen als de onze zal uitoefenen en dat dergelijke groepen er geheel door zullen veranderen, misschien verdwijnen, hetzij om door andersoortige te worden vervangen, hetzij

voorgoed. Dat is bepaald niet iets om over te treuren. Niet de groepen zijn belangrijk, de strijd van de arbeiders is het. Altoos is er gezegd, dat de bevrijding der arbeidersklasse slechts het werk van de arbeidersklasse zélf kon zijn. Dat was in het verleden niet meer dan een inhoudsloze frase. Nu krijgt dat woord langzamerhand een duidelijke en concrete betekenis."

Wat verder van deze conferentie nog interessant is om te vermelden, is, dat de aanwezigen - vooral de Engelsen bijvoorbeeld - er heel sterk de nadruk op legden, dat al het traditionele gepraat over "klassebewustzijn" uitging van volkomen verkeerde veronderstellingen en berustte op een foutieve denkwijze. Wat "klassebewustzijn" werd genoemd, zo werd betoogd, was niets anders dan blinde en fanatieke partijtrouw. Een arbeider werd "klassebewust" genoemd als hij het eens was met "de partij" (welke dan ook!). De conferentie in Boulogne bleef - door tijdgebrek - in dit onderwerp min of meer steken. Men wat het er echter unaniem over eens, dat het verder moest worden uitgediept.

=====

S T A K I N G S G O L F I N F R A N K R I J K

In Frankrijk is er de afgelopen maanden sprake geweest van een stakingsgolf, die op het moment dat wij deze regels schrijven nog altijd niet is weggeëbd. In het ene bedrijf na het andere en ook in de ene bedrijfstak en dan weer in een volgende, wordt de arbeid neergelegd en dat verspreid over het gehele land.

Het gaat om stakingen, die stuk voor stuk min of meer op zichzelf blijken te staan, dat wil zeggen tot één enkele onderneming beperkt blijven. De enige uitzondering op die algemene regel vormt de staking bij het bankwezen, die de gehele bedrijfsgroep in haar totaliteit omvatte. Daarnaast heeft zich in enkele streken het verschijnsel voorgedaan, dat het stakingsvoorbeeld van het ene bedrijf aanstekelijk werkte op een ander, dat tot het eerstgenoemde in geen enkele relatie stond. Dat bijvoorbeeld is het geval geweest in Lotharingen.

Vele van de hier bedoelde stakingen, ja zelfs de meeste, zijn vergezeld gegaan van bedrijfsbezettingen, ofschoon niet alle. Wat echter deze stakingen wél allemaal met elkaar gemeen hadden is, dat ze spontaan zijn uitgebroken en n i e t door de vakbeweging werden erkend of gesteund. Dat is voor Frankrijk een nieuwe ontwikkeling. Tot dusver was het vrijwel altijd zo, dat de vakbeweging van iedere staking de leiding nam, ook dan wanneer ze er tegen gekant was, met het doel uiteraard om zo'n staking zo spoedig mogelijk te doen beëindigen. Hieruit kan de conclusie worden getrokken, dat het ditmaal om acties gaat, waar de bonden niet zo snel vat op krijgen. De strijd van de franse arbeiders schijnt daarmee in een nieuwe fase te zijn gekomen, waarin de klassenstrijd in andere grote industriële landen al geruime tijd verkeert, maar in Frankrijk tot dusver nog niet was aangeland.

Bij al deze stakingen valt het op, dat de arbeiders een grote mate van strijdlust aan de dag leggen. Ook zijn de stakingen voor Frankrijk ongevoon lang van duur. Een arbeidsonderbreking van drie, of vier, of vijf weken is bij de jongste acties het steeds weer terugkerende gemiddelde.

Het uitermate grote aantal bedrijfsbezettingen heeft de heersende klasse van het land voor grote problemen geplaatst. Uiterst gewiekste lieden uit de kringen der Franse bourgeoisie hebben er al voor gepleit, dat aan de arbeiders naast het stakingsrecht ook het bezettingsrecht moest worden gegeven. Dat in de hoop natuurlijk, dat daarmee aan de acties een soort van wettelijke basis zou worden verleend, waardoor het gemakkelijk zou worden het geheel weer in de banen der bestaande orde te leiden. Bovendien zal op de achtergrond wel de gedachte hebben geleefd, dat er bij het bestaan van zo'n wettelijke basis minder duidelijk sprake was van een doorbreken der burgerlijke rechtsverhoudingen en de betekenis van hetgeen er door de stakers werd gedaan voor henzelf derhalve minder in het oog zou springen. Het vermoeden, dat deze bijbedoeling achter de suggestie steekt ligt des te meer voor de hand, omdat bij het aanzwellen van de stakingsgolf de arbeiders voortdurend scherper tegenover de bestaande orde stelling hebben genomen. Het begon met eenvoudige bezettingen, weldra ook gingen die bezettingen hoe langer hoe meer gepaard met het gevangen houden van directieleden, die door de stakers in hun eigen kantoren of andere fabrieksruimten werden opgesloten. 1).

Er heeft zich bij al deze stakingen en bezettingen nog een ander verschijnsel voorgedaan. Net als er gebeurd is tijdens de grote actie van de LIP-arbeiders in Besançon, stelden de arbeiders die in strijd waren gegaan de bedrijven ter bezichtiging open aan alle overige arbeiders, die eens wilden komen kijken wat de bezetters nu al zo uitvoerden.

Op de regel, dat de meeste acties op zichzelf stonden zijn er ook wel uitzonderingen. In enkele gevallen zijn stakers in massa naar een andere fabriek getrokken om die ook plat te leggen. Overal waar dat gebeurd is en waar stakende massa's voor de nog werkende bedrijven verschenen heeft die methode terstond succes opgeleverd.

Interessant is ook de houding van stakende typografen in Parijs, die de arbeid neerlegden ten tijde van de staking van 't bankpersoneel. Ook deze actie ging met een bezetting gepaard en in de bezette drukkerijen heeft het personeel toen op verzoek van de stakende bankemployé's vlugschriften gedrukt, waarin de eisen en de achtergronden voor de bankstaking werden uiteengezet. Dat is iets dergelijks als er ruim een jaar geleden in Engeland gebeurde, toen stakende drukkerij-arbeiders stroobiljetten en affiches ten

1) Wij geloven, dat de suggestie uit de kringen der Franse bourgeoisie om de arbeiders naast het stakingsrecht ook het bezettingsrecht te geven, nog een andere bedoeling heeft dan in het bovenstaande wordt opgemerkt. Het is namelijk een feit, dat de vakbeweging in Frankrijk vaak de leiding van een staking op zich neemt met de bedoeling zo gauw mogelijk een einde aan die staking te maken. Met een bedrijfsbezetting ligt dat echter moeilijker. Dat is namelijk een onwettige actie en een vakbeweging, die geacht wordt zich aan de regels van het spel te houden, kan dus moeilijk de leiding van een bedrijfsbezetting op zich nemen. Geeft men de bedrijfsbezetting echter een wettelijke basis, dan kan van zo'n actie de vakbeweging ook de leiding op zich nemen. En...de Franse bourgeoisie weet zeer wel - net als de bourgeoisie in de andere modern-kapitalistische landen - dat de vakbeweging dan alles in het werk zal stellen om een bedrijfsbezetting zo snel mogelijk te beëindigen.

behoefte van de stakende dokwerkers vervaardigden.

Wat voorts tijdens de jongste stakingsgolf is opgevallen is een grotere solidariteit van de arbeiders onderling, dan waarvan doorgaans sprake is geweest bij stakingen onder leiding van de bond.

Andere vermeldenswaardigheden: pogingen van de maoïsten om tijdens de acties enige invloed te verwerven leden volledig schipbreuk; kleine groepen arbeiders op sleutelposities wisten soms grote ondernemingen plat te leggen; van de beide grote vakcentrales, CGT en CFDT, was het vooral de bolsjewistische centrale CGT, die het krachtigst voor de bestaande orde opkwam en het meeste aan de kritiek van de arbeiders bloot stond.

Kortom: een ontwikkeling waardoor het beeld van de klassenstrijd in Frankrijk veel meer dan tot nu toe het geval was op dat van de arbeidersstrijd in landen als Engeland of Nederland is gaan gelijken.

=====

W I K O V E R D E U S F A - B E Z E T T I N G

Bij de actie van het USFA-personeel in Helmond zou "het scherpe wapen van de bedrijfsbezetting ten onrechte uit de kast gehaald en onnodig bot gemaakt" zijn. Zo althans luidt het oordeel van de Industriebond van het NVV, die tijdens de duur van dat conflict in alle talen heeft gezwegen, maar die, nadat de bezetting van dit Philips-bedrijf op goede vrijdag werd beëindigd, het nodig heeft geoordeeld zijn stilzwijgen te verklaren. Het standpunt dat wij hierboven hebben weergegeven is de conclusie van een maar liefst twee pagina's groot artikel in het bondsorgaan WIK van woensdag 24 april 1974.

Waarop 't oordeel van de Industriebond NVV eigenlijk berust is ons een volslagen raadsel. In ieder geval niet op een grondige kennis van, of ervaring met bedrijfsbezettingen gedurende een lange reeks van jaren. De enige bedrijfsbezetting waarbij de Industriebond NVV voor zover wij weten ooit een actieve rol gespeeld heeft, is die van het ENKA-bedrijf in Breda geweest. Afgaande op hetgeen er achteraf over die "bezetting" bekend geworden is, zijn er bijzonder sterke aanwijzingen, dat het hele vakbondsoptreden bij die gelegenheid louter werd ingegeven door de vrees, dat de organisaties met een bedrijfsbezetting van onder op zouden worden geconfronteerd, die mogelijk uit de hand zou lopen. Op die grond kan de enige bezettingservaring van de Industriebond(en) eerder als "roemrucht" dan als "roemrijk" worden gekwalificeerd.

In 't bewuste artikel in "W.I.K." wordt de bedrijfsbezetting "een nieuw wapen" genoemd. Een dergelijke uitspraak is al voldoende om de totale ondeskundigheid van de Industriebond NVV in het volle licht te plaatsen. De bestuurders van deze organisatie hebben er bepaald niet het flauwste idee van, waarvan zij eigenlijk spreken.

De bedrijfsbezetting is geen nieuw strijdwapen van de arbeidersklasse. Het is op zijn minst al meer dan een halve eeuw oud. In 1920 werd het gehanteerd door Poolse mijnwerkers. In datzelfde jaar beleefde Italië bedrijfsbezettingen op grote schaal. In juni 1936 - in de wittebroodsweken van de zogenaamde Volksfrontregering - pasten de Franse arbeiders het wapen toe om er een moderne sociale wetgeving (de z.g. akkoorden van Hotel Matignon)

mee te veroveren. In datzelfde jaar beleefde men in België eveneens een hele reeks van bedrijfsbezettingen, o.a. van de kolenmijnen in de Borinage. Het daaropvolgende jaar 1937 werden de automobielfabrieken van General Motors in de Amerikaanse staat Michigan bezet. Nog voor het einde van de jaren '30 waren er bezettingen op de Schotse scheepswerven, bij Wilton Feijenoord in Schiedam en bij de textielfabrieken van Bendien in Almelo. Ook voor Nederland kan het bezettingswapen dus allerminst "nieuw" worden genoemd.

Het als "scherp" ervaren wapen is na de tweede wereldoorlog bepaald niet blijven rusten. Al vrij spoedig na de bevrijding was er in Nederland een bezetting bij de meelfabriek "Holland". Nadien zijn er binnen onze landsgrenzen nog verscheidene bezettingen geweest: bij Werkspoor in Utrecht, bij Wilton-Feijenoord en bij tal van kleinere ondernemingen. In Frankrijk waren er bedrijfsbezettingen in 1948, op nog véél grotere schaal dan in 1936 in het jaar 1968 en vervolgens ook in 1970 in één van de Lotharingse mijnen te Merlebach. België kende na de tweede wereldoorlog diverse bezettingen, in de Verenigde Staten, in Italië (de bandenfabriek van Pirelli o.a.) en in de Duitse Bondsrepubliek zag men ze eveneens en ook Zweden maakte er kennis mee, toen de methode werd toegepast door de arbeiders van de ijzermijnen in Kiruna en die van de SAAB-fabrieken te Götheburg. Eigenlijk is er geen modern industrieland te noemen (Australië o.a.) waar bedrijfsbezettingen niet sinds vele, vele jaren regelmatig voorkomen. Voorwat Frankrijk betreft kan bijvoorbeeld nog aan de bezetting van de scheepswerf La Giotat worden herinnerd; in België zijn verscheidene malen bedrijven in Wallonië bezet (bijvoorbeeld bepaalde ateliers van Cockerill in Luik) en ook in Zwitserland is bedrijfsbezetting ettelijke keren aan de orde geweest. De kwalificatie van de Industriebond is dus niets anders dan geleuter.

In één ding heeft de Industriebond NVV natuurlijk wél gelijk: bedrijfsbezetting is inderdaad een scherp wapen. Daar ligt natuurlijk ook de reden, dat de arbeiders het al zo vele jaren telkens weer opnieuw hanteren.

Maar wát bedoelt de Industriebond NVV precies als hij beweert, dat bij het USFA-bedrijf dit wapen "onnodig" uit de kast zou zijn gehaald en "bot" gemaakt zou zijn? Honderden en honderden keren hebben arbeiders bedrijven bezet, zonder dat de scherpte van het wapen daardoor ook maar iets te lijden had. Waarom zou daarvan in dit speciale geval dan nu opeens sprake zijn? Een antwoord op die vraag wordt in het WIK-artikel niet of nauwelijks gegeven. En om welke reden verklaart de Industriebond NVV, dat toepassing van bedrijfsbezetting in het Helmondse geval "onnodig" was? Klaarblijkelijk, omdat hetgeen er tenslotte door de USFA-arbeidsters werd bereikt maar weinig verschilde van hetgeen de Philips-directie ook bij het begin van het conflict bereid was om te geven. Maar een dergelijke argumentatie houden wij voor niet bijzonder steekhoudend en vooral dan wel hierom niet, omdat het volgens ons de arbeiders zélf zijn die beslissen moeten welke strijdmethode zij bij de een of andere actie willen kiezen.

De Industriebond NVV geeft zélf toe, dat hij met het conflict geen sikkepit te maken heeft. In het artikel wordt, als excuus voor de volstreekte afzijdigheid van deze bond aangevoerd, dat hij onder het USFA-personeel geen enkel lid had en uiteraard (!) zich niet wenste in te spannen voor ongeorganiseerden. "De taak van de bonden", zo heet het in het bewuste stuk, "is de belangenbehartiging van hun leden". In de passage die er op volgt worden niet-georganiseerde werknemers als parasieten en profiteurs gekenschetst. Een overbekende schildering, die géén antwoord geeft op de vraag, wát dan wel het profijt zou zijn dat ongeorganiseerden (of werknemers in

het algemeen) zouden kunnen hebben van bonden, die telkens en telkens weer doof blijken voor hetgeen er van hen wordt gevraagd.

"Ondanks de sluitingsplannen van Philips", aldus lezen we in het WIK-artikel, "voelden de USFA-werknemers niet de noodzaak om veel contact met de bonden te hebben". Bonden, meervoud staat er. Dat heeft dus niet alleen betrekking op de Industriebond NKV, maar óók op de Industriebond NVV. Een merkwaardige klacht, nadat net tevoren verteld is, dat er géén NVV-leden bij de USFA waren en de bond zich nergens mee bemoeien wilde. Overigens: dat de USFA-arbeidsters nou niet bepaald stonden te dringen om met de Industriebond NKV contact op te nemen is toch ook niet zo onbegrijpelijk. Ten eerste blijkt uit het stuk, dat ook bij de NKV de organisatiegraad der direct betrokkenen láág was en ten tweede vermeldt WIK, dat het NKV gepoogd heeft zich van de bezetting te distancieren en door Philips gedwongen werd om er zich mee te bemoeien. Jaja! Zo'n Philips-directie weet natuurlijk wel, dat je in het geval van een bezetting in de vakbonden de beste redders uit de nood vindt.

Maar wat bewijzen dergelijke verklaringen anders, dan dat we hier te maken hadden met een in wezen geheel zelfstandige arbeidersactie, waarmee de ene bond zich bemoeide om de zaak in het rechte spoor van de burgerlijke orde te brengen, de andere zich totaal niet inliet, behalve dan om er achteraf "wijsheden" over te debiteren, waarvan de arbeidsters de poverheid al wel wisten eer ze hun actie startten.

De bedrijfsbezetting is een uitermate scherp wapen, zeiden we, dat ook bij regelmatige toepassing door de arbeiders z e l f , nooit of te nimmer bot is geworden en dat te minder, aangezien de arbeiders voortdurend de kunst hebben verstaan, het scherp te houden door er onnoemelijk veel variatie in te brengen. Maar dit betekent natuurlijk niet, dat het wapen niet "bot" zou kunnen worden gemaakt. Echter: dat "bot" maken geschiedt niet door de arbeiders! Het geschiedt door de bonden. Om aan een bedrijfsbezetting van onder op bij voorbaat de scherpte te ontnemen, zijn de bonden tot de ENKA-bezetting overgegaan. Blijkbaar heeft de Philips-directie met hetzelfde doel de Industriebond NKV bij de USFA-bezetting gehaald.

Vanzelfsprekend wordt het laatste in het artikel in WIK niet beweerd. Het valt er alleen maar tussen de regels door te lezen. Dáár bijvoorbeeld, waar er gewag van wordt gemaakt, dat het katholieke dagblad "De Tijd" onthulde, dat de woordvoerster van de bezetsters het resultaat van het geheim overleg tussen Philips en NKV-voorzitter Piet Brussel "te vaag" vond. Onthullend! Inderdaad. Want wát blijkt hier in feite? Niet anders dan dat de bond, die zogenaamd namens de werkneemsters optrad, besprekingen voerde welke inhoud ook de werkneemsters en staaksters zelf niet bekend was. Het principe van de bond(en) is blijkbaar: "Over u, maar zonder u!" Maar o wee, indien strijdbare arbeiders zónder de bond handelend optreden.

We kunnen op deze plaats helaas niet alle fraaiigheden uit het WIK-artikel onder de loep nemen. Voor één enkele, een heel belangrijk iets, willen we nog een uitzondering maken. Zoals in de aanvang van deze beschouwing al door ons werd meegedeeld, dient het hele stuk om de houding van de Industriebond (stilzwijgen en afzijdigheid) te excuseren. Waarom, aldus de vraag in WIK, heeft de Industriebond NVV 32 dagen gezwegen? Antwoord van districtsbestuurder Van Otterloo: "Heel eenvoudig, zowel leden als redenen ontbraken en daarmee elke aanleiding om actie te voeren. We hebben al die tijd gezwegen om het NKV niet door opmerkingen van onze kant in de wielen te rijden en Philips niet in de kaart te spelen."

Gelooft de Industriebond NVV in alle ernst, dat zijn stilzwijgen en zijn afzijdigheid Philips dan niet in de kaart speelde? Kom nou, zo naïef zullen Groenevelt en zijn medebestuurders toch waarachtig niet zijn. Dachten ze nu heus, dat hun houding door Philips tegenover het NKV niet zou kunnen zijn uitgespeeld. Of weten ze soms zeker van niet? Dat zou dan uitsluitend om deze reden kunnen zijn, dat de Industriebond NKV evenmin als die van het NVV in ernst achter de strijd stond. Wie het artikel in WIK zorgvuldig wikt kan inderdaad tot geen andere conclusie komen dan juist deze. Waarmee men bij het USFA-conflict te doen heeft, dat zijn strijdende arbeidsters, die door t w e e bonden in de wielen worden gereden, die van het NVV én die van het NKV. De een doet dat door zich afzijdig te houden, de andere door méé te doen, pardon: door schijnbaar mee te doen, bedoelen we. De NKV-bond hilde met wat hij als de wolven in het bos beschouwde, de NVV-bond hilde (krokodillentranen!) achteraf. Beide bonden waren er ook ditmaal weer, net als in het geval met de ENKA, op uit het bezettingswapen "bot" te maken, maar elk van de bonden ditmaal op ándere wijze. En nadat het wapen bot gemaakt was, verklaarde de Industriebond NVV huichelachtig, dat het toch o zo jammer was, dat dit prachtige wapen (waarvoor de bonden als de dood zijn!) zo beschadigd wás. Je moet maar durven.

=====

H E T Z O U V R E S E L I J K J A M M E R Z I J N

Een blad als "Daad en Gedachte" regelmatig te lezen schijnt toch wel iets heel anders te zijn, dan er werkelijk bij betrokken te zijn. Wat is namelijk het geval? Enkele nummers terug plaatsten wij een oproep aan de lezers om ons te helpen. We vroegen mensen, die voor ons enige brochures in het Frans, Duits of Engels wilden vertalen. Het resultaat? Nul komma nul. Aannemen, dat niemand ons daarbij kan helpen kunnen we niet. Er is dus duidelijk een tekort aan betrokkenheid en wij zitten nu met de moeilijkheden. Zelf hebben we er onmogelijk de tijd voor. We zijn maar met zeer weinig mensen die niet alleen voor het vullen van "Daad en Gedachte" moeten zorgen, maar die tevens de brochures schrijven, een geweldige internationale correspondentie gaande houden en tevens zorgen dat alles wat wordt uitgegeven op stencil komt te staan, wordt afgedraaid, samengevoegd, geniet en verzonden. Als men bedenkt, dat we op dit ogenblik nog voor zo'n driehonderd en vijftig pagina's copy hebben liggen, dat allemaal nog op stencil moet worden getikt en gedraaid, samengevoegd en geniet, dan heeft men een idee hoeveel werk wij moeten verzetten. En natuurlijk beklagen we ons daar niet over. Maar hulp zou ons zeer welkom zijn. Daarom nogmaals: wie zijn bereid om voor ons enige brochures te vertalen? Dit is onze laatste kreet om hulp. Wij hopen dat die niet tevergeefs zal zijn. Mocht ook na deze hulpkreet niemand zich bereid verklaren ons te helpen, dan moeten we aannemen, dat de interesse van die mensen, die ons wel kunnen helpen, maar niet willen, niet verder gaat dan het lezen van "Daad en Gedachte". We moeten ons daar dan bij neerleggen en verder maar doen wat in ons vermogen ligt.

Maar het zou wel vreselijk jammer zijn.

=====